Konwencja wiedeńska o prawie traktatów

Wiedeń, 23 maja 1969 r.

Państwa-Strony niniejszej konwencji,

- zważywszy na doniosłą rolę traktatów w historii stosunków międzynarodowych,

- uznając nieustannie wzrastające znaczenie traktatów jako źródła prawa międzynarodowego i jako środka rozwoju pokojowej współpracy między narodami, niezależnie od ich systemów konstytucyjnych i społecznych,

- stwierdzając, że zasady dobrowolnej zgody i dobrej wiary oraz pacta sunt servanda są powszechnie uznane,

- potwierdzając, że spory dotyczące traktatów, podobnie jak inne spory międzynarodowe, powinny być załatwiane środkami pokojowymi oraz zgodnie z zasadami sprawiedliwości i prawa międzynarodowego,

- przypominając zdecydowanie ludów Narodów Zjednoczonych stworzenia warunków, w których będzie można utrzymać sprawiedliwość i poszanowanie zobowiązań wypływających z traktatów,

- mając na uwadze zasady prawa międzynarodowego zawarte w Karcie Narodów Zjednoczonych, takie jak zasady równych praw i samostanowienia ludów, suwerennej równości i niepodległości wszystkich państw, nieingerencji w sprawy wewnętrzne państw, zakazu groźby lub użycia siły oraz powszechnego poszanowania i przestrzegania praw człowieka i podstawowych wolności dla wszystkich,

- przeświadczone, że kodyfikacja i postępowy rozwój prawa traktatów, osiągnięte w niniejszej konwencji, będą sprzyjały celom Organizacji Narodów Zjednoczonych, określonym w Karcie, a mianowicie utrzymaniu międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, rozwojowi przyjaznych stosunków i osiąganiu współpracy między narodami,

- potwierdzając, że normy międzynarodowego prawa zwyczajowego będą regulowały kwestie nie unormowane postanowieniami niniejszej konwencji,

uzgodniły, co następuje:

Część I
Wprowadzenie

Artykuł 1 - Zakres niniejszej konwencji

Niniejsza konwencja ma zastosowanie do traktatów między państwami.

Artykuł 2 - Używane wyrażenia

1. W rozumieniu niniejszej konwencji:

a) "traktat" oznacza międzynarodowe porozumienie między państwami, zawarte w formie pisemnej i regulowane przez prawo międzynarodowe, niezależnie od tego, czy jest ujęte w jednym dokumencie, czy w dwóch lub więcej dokumentach, i bez względu na jego szczególną nazwę;

b) .ratyfikacja", "przyjęcie, "zatwierdzenie" i "przystąpienie" oznaczają każdorazowo tak nazwany akt międzynarodowy, przez który państwo wyraża na płaszczyźnie międzynarodowej swą zgodę na związanie się traktatem;

c) "pełnomocnictwo" oznacza dokument wystawiony przez kompetentną władzę państwową, wyznaczający pewną osobę lub osoby do reprezentowania państwa w negocjowaniu, przyjęciu lub ustalaniu autentycznego tekstu traktatu,

w wyrażeniu zgody państwa na związanie się traktatem lub dokonywaniu jakiejkolwiek innej czynności związanej z traktatem;

d) "zastrzeżenie" oznacza jednostronne oświadczenie, jakkolwiek byłoby ono sformułowane lub nazwane, złożone przez państwo przy podpisaniu, ratyfikacji, przyjęciu, zatwierdzeniu lub przystąpieniu do traktatu, mocą którego zmierza ono do wykluczenia lub modyfikacji skutku prawnego pewnych postanowień traktatu w ich zastosowaniu do tego państwa;

e) "państwo negocjujące" oznacza państwo, które brało udział w opracowaniu i przyjęciu tekstu traktatu;

f) "państwo umawiające się" oznacza państwo, które wyraziło zgodę na związanie się traktatem, bez względu na to, czy traktat wszedł w życie, czy tez nie;

g) .strona" oznacza państwo, które wyraziło zgodę na związanie się traktatem i w stosunku do którego traktat wszedł w życie;

h) "państwo trzecie" oznacza państwo, które nie jest stroną traktatu;

i) "organizacja międzynarodowa" oznacza organizację międzynarodową.

2. Postanowienia ustępu 1 dotyczące wyrażeń używanych w niniejszej konwencji nie przesądzają ani sposobu używania tych wyrażeń, ani znaczeń, jakie mogą im być nadawane w prawie wewnętrznym któregokolwiek państwa.

Artykuł 3 - Porozumienia międzynarodowe nie objęte zasięgiem niniejszej konwencji

Fakt, ze niniejszej konwencji nie stosuje się ani do porozumień międzynarodowych, zawartych między państwami a innymi podmiotami prawa międzynarodowego lub między takimi innymi podmiotami prawa międzynarodowego, ani do porozumień międzynarodowych zawieranych w formie innej niż pisemna, nie wpływa na:

a) moc prawną takich porozumień;

b) zastosowanie do nich którejkolwiek z norm sformułowanych w niniejszej konwencji, którym podlegałyby one na podstawie prawa międzynarodowego, niezależnie od tej konwencji;

c) zastosowanie konwencji do wzajemnych stosunków między państwami, opartych na porozumieniach międzynarodowych, których stronami są również inne podmioty prawa międzynarodowego.

Artykuł 4 - Niniejsza konwencja nie działa wstecz

Bez uszczerbku dla stosowania jakichkolwiek norm sformułowanych w niniejszej konwencji, którym traktaty podlegałyby na podstawie prawa międzynarodowego, niezależnie od konwencji, konwencję stosuje się jedynie do traktatów zawartych przez państwa po wejściu niniejszej konwencji w życie w odniesieniu do tych państw.

Artykuł 5 - Traktaty konstytuujące organizacje międzynarodowe oraz traktaty przyjęte w ramach organizacji międzynarodowej

Niniejsza konwencja ma zastosowanie do każdego traktatu, który jest aktem konstytucyjnym organizacji międzynarodowej, oraz do każdego traktatu przyjętego w ramach organizacji międzynarodowej, jednakże bez uszczerbku dla jakichkolwiek odpowiednich reguł organizacji.

Część II
Zawarcie i wejście w życie traktatów

Dział 1.
Zawieranie traktatów

Artykuł 6 - Zdolność traktatowa państw

Każde państwo ma zdolność do zawierania traktatów.

Artykuł 7 - Pełnomocnictwa

1. Daną osobę uważa się za reprezentującą państwo, gdy chodzi o przyjęcie lub poświadczenie autentyczności tekstu traktatu lub wyrażenie zgody państwa na związanie się traktatem, jeżeli:

a) przedstawi ona odpowiednie pełnomocnictwo albo

b) z praktyki odnośnych państw lub z innych okoliczności wynika, że miały one zamiar uważać daną osobę za reprezentującą państwo w tych celach i zwolnić z przedkładania pełnomocnictw.

2. Ze względu na ich funkcje i bez potrzeby przedkładania pełnomocnictw, następujące osoby uważa się za reprezentujące swoje państwo:

a) głowy państw, szefów rządów i ministrów spraw zagranicznych - dla dokonania wszelkich czynności związanych z zawarciem traktatu;

b) szefów misji dyplomatycznych - dla przyjęcia tekstu traktatu między państwem wysyłającym a państwem przyjmującym;

c) przedstawicieli akredytowanych przez państwa bądź na konferencji międzynarodowej, bądź przy organizacji międzynarodowej lub przy jednym z jej organów - dla przyjęcia tekstu traktatu na tej konferencji, w tej organizacji lub w tym organie.

Artykuł 8 - Późniejsze zatwierdzenie czynności dokonanej bez upoważnienia

Czynność dotycząca zawarcia traktatu, dokonana przez osobę, która według artykułu 7 nie może być uważana za upoważnioną do reprezentowania państwa w odnośnych celach, jest prawnie bezskuteczna, chyba że zostanie później zatwierdzona przez to państwo.

Artykuł 9 - Przyjęcie tekstu

1. Z wyjątkiem wypadków przewidzianych w ustępie 2 przyjęcie tekstu traktatu następuje w wyniku zgody wszystkich państw uczestniczących w jego opracowaniu.

2. Przyjęcie tekstu traktatu na konferencji międzynarodowej następuje, w drodze głosowania, większością dwóch trzecich państw obecnych i biorących udział w głosowaniu, chyba ze taką samą większością postanowią one zastosować inne regułę.

Artykuł 10 - Ustalenie autentyczności tekstu

Tekst traktatu jest ustalony jako autentyczny i definitywny:

a) w drodze procedury, jaka moze być przewidziana w tekście lub uzgodniona przez państwa uczestniczące w jego opracowaniu, albo

b) w braku takiej procedury - przez podpisanie, podpisanie ad referendum lub parafowanie przez przedstawicieli tych państw tekstu traktatu lub aktu końcowego konferencji, obejmującego ten tekst.

Artykuł 11 - Sposoby wyrażania zgody na związanie się traktatem

Zgoda państwa na związanie się traktatem może być wyrażona przez podpisanie, wymianę dokumentów stanowiących traktat, ratyfikację, przyjęcie, zatwierdzenie lub przystąpienie albo w jakikolwiek inny uzgodniony sposób.

Artykuł 12 - Zgoda na związanie się traktatem, wyrażona przez podpisanie

1. Zgoda państwa na związanie się traktatem zostaje wyrażona w drodze podpisania przez jego przedstawiciela, gdy:

a) traktat postanawia, że podpis będzie miał taki skutek;

b) w inny sposób ustalono, ze państwa negocjujące uzgodniły, iż podpis ma mieć taki skutek, lub

c) zamiar państwa nadania podpisaniu takiego skutku wynika z pełnomocnictw jego przedstawiciela lub został wyrażony w czasie negocjacji.

2. W rozumieniu ustępu 1:

a) parafowanie tekstu stanowi podpisanie traktatu, gdy ustalono, ze państwa negocjujące tak się umówiły;

b) podpisanie traktatu ad referendum przez przedstawiciela państwa uważa się za ostateczne podpisanie traktatu w wypadku potwierdzenia tego przez jego państwo.

Artykuł 13 - Zgoda na związanie się traktatem, wyrażona przez wymianę dokumentów stanowiących traktat

Zgoda państw na związanie się traktatem, który stanowią wymienione między nimi dokumenty, jest wyrażona przez tą wymianę, gdy:

a) odnośne dokumenty przewidują, ze wymiana ich będzie miała taki skutek, lub

b) w inny sposób ustalono, że dane państwa uzgodniły, iż wymiana dokumentów będzie miała taki skutek.

Artykuł 14 - Zgoda na związanie się traktatem, wyrażona przez ratyfikację, przyjęcie lub zatwierdzenie

1. Zgoda państwa na związanie się traktatem jest wyrażona przez ratyfikację, gdy:

a) traktat postanawia, że zgoda taka będzie wyrażona w drodze ratyfikacji;

b) w inny sposób ustalono, że państwa negocjujące uzgodniły, że ratyfikacja będzie wymagana;

c) przedstawiciel państwa podpisał traktat z zastrzeżeniem ratyfikacji lub

d) zamiar państwa podpisania traktatu z zastrzeżeniem ratyfikacji wynika z pełnomocnictw jego przedstawiciela lub został wyrażony w czasie negocjacji.

2. Zgoda państwa na związanie się traktatem jest wyrażona przez przyjęcie lub zatwierdzenie w warunkach podobnych do tych, które się stosuje do ratyfikacji.

Artykuł 15 - Zgoda na związanie się traktatem, wyrażona przez przystąpienie

Zgoda państwa na związanie się traktatem jest wyrażona przez przystąpienie, gdy:

a) traktat postanawia, ze zgoda taka moze być wyrażona przez to państwo w drodze przystąpienia;

b) w inny sposób ustalono, że państwa negocjujące uzgodniły, iż zgoda taka moze byé wyrażona przez to państwo w drodze przystąpienia, lub

c) wszystkie strony później zgodziły się, ze taka zgoda moze być przez to państwo wyrażona w drodze przystąpienia.

Artykuł 16 - Wymiana lub złożenie dokumentów ratyfikacyjnych, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia

Jeżeli traktat nie postanawia inaczej, dokumenty ratyfikacyjne, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia ustanawiają zgodę państwa na związanie się traktatem z chwilą:

a) wymiany ich między umawiającymi się państwami;

b) złożenia ich depozytariuszowi lub

c) notyfikowania ich umawiającym się państwom lub depozytariuszowi, jeżeli tak uzgodniono.

Artykuł 17 - Zgoda na związanie się częścią traktatu oraz wybór między różniącymi się postanowieniami

1. Bez uszczerbku dla artykułów 19-23, zgoda państwa na związanie się częścią traktatu jest skuteczna tylko wówczas, gdy traktat na to pozwala lub gdy pozostałe umawiające się państwa na to się zgodzą.

2. Zgoda państwa na związanie się traktatem, który zezwala na wybór między różnymi postanowieniami, jest skuteczna tylko w razie jasnego określenia, których postanowieñ ta zgoda dotyczy.

Artykuł 18 - Obowiązek nieudaremniania przedmiotu i celu traktatu przed jego wejściem w życie

Państwo jest obowiązane powstrzymywać się od działań, które udaremniłyby przedmiot i cel traktatu, gdy:

a) podpisało traktat lub dokonało wymiany dokumentów stanowiących traktat z zastrzeżeniem ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia, dopóki nie ujawni, że nie zamierza staé się stroną tego traktatu, lub

b) wyraziło zgodę na związanie się traktatem w ciągu okresu poprzedzającego wejście traktatu w życie, jeśli takie wejście w życie zbytnio się nie odwleka.

Dział 2.
Zastrzeżenia

Artykuł 19 - Zgłaszanie zastrzeżeń

Przy podpisaniu, ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu traktatu oraz przy przystąpieniu do niego państwo może zgłosić zastrzeżenie, chyba że:

a) zastrzeżenie to jest zakazane przez traktat;

b) traktat postanawia, że mogą być składane tylko określone zastrzeżenia, a dane zastrzeżenie do nich nie należy, lub

c) chodzi o przypadki nie objęte literami a) i b), a zastrzeżenie jest niezgodne z przedmiotem i celem traktatu.

Artykuł 20 - Przyjęcie zastrzeżeń i sprzeciwów wobec zastrzeżeń

1. Zastrzeżenie wyraźnie dopuszczone przez traktat nie wymaga żadnego późniejszego przyjęcia przez pozostałe umawiające się państwa, chyba ze traktat tak postanawia.

2. Gdy z ograniczonej liczby państw negocjujących oraz z przedmiotu i celu traktatu wynika, że stosowanie traktatu w całości między wszystkimi stronami jest istotnym warunkiem zgody każdego z nich na związanie się traktatem, zastrzeżenie wymaga przyjęcia przez wszystkie strony.

3. Gdy traktat jest aktem konstytucyjnym organizacji międzynarodowej, zastrzeżenie wymaga przyjęcia przez kompetentny Organ tej organizacji, chyba że traktat postanawia inaczej.

4. W przypadkach nie objętych poprzednimi ustępami i jeśli traktat nie postanawia inaczej:

a) przyjęcie zastrzeżenia przez inne umawiające się państwo czyni państwo zgłaszające zastrzeżenie stroną traktatu w stosunku do tego innego państwa, jeżeli traktat dla tych państw wszedł już w życie bądź z chwilą jego wejścia w życie;

b) sprzeciw innego umawiającego się państwa wobec zastrzeżenia nie stanowi przeszkody dla wejścia traktatu w życie między państwem sprzeciwiającym się a państwem zgłaszającym zastrzeżenie, chyba ze zamiar przeciwny zostanie stanowczo wyrażony przez sprzeciwiające się państwo;

c) akt wyrażający zgodę państwa na związanie się traktatem, lecz zawierający zastrzeżenie, staje się skuteczny z chwilą, gdy przynajmniej jedno spośród innych umawiających się państw przyjmie to zastrzeżenie.

5. Jeżeli traktat nie postanawia inaczej, zastrzeżenie, w rozumieniu ustępów 2 i 4, uważa się za przyjęte przez państwo, gdy nie sprzeciwiło się ono zastrzeżeniu w ciągu dwunastu miesięcy od notyfikowania mu zastrzeżenia albo do dnia wyrażenia zgody na związanie się traktatem, w zależności od tego, która z tych dat jest późniejsza.

Artykuł 21 - Skutki prawne zastrzeżeń oraz sprzeciwów wobec zastrzeżeń

1. Zastrzeżenie skuteczne względem innej strony zgodnie z artykułami 19, 20 i 23:

a) modyfikuje dla państwa czyniącego zastrzeżenie, w jego stosunkach z tą inną stroną, postanowienia traktatu, do których zastrzeżenie się odnosi, w zakresie tego zastrzeżenia, oraz

b) modyfikuje te postanowienia w tym samym zakresie dla tej innej strony w jej stosunkach z państwem czyniącym zastrzeżenie.

2. Zastrzeżenie nie modyfikuje postanowień traktatu dla pozostałych stron traktatu w ich wzajemnych stosunkach.

3. Jeżeli państwo sprzeciwiające się zastrzeżeniu nie sprzeciwiło się wejściu traktatu w życie między nim a państwem czyniącym zastrzeżenie, postanowienia, do których zastrzeżenie się odnosi, nie mają zastosowania między tymi dwoma państwami w zakresie przewidzianym przez to zastrzeżenie.

Artykuł 22 - Wycofanie zastrzeżeń oraz sprzeciwów wobec zastrzeżeń

1. Jeżeli traktat nie postanawia inaczej, zastrzeżenie moze być wycofane w każdej chwili, a do jego wycofania zgoda państwa, które przyjmą zastrzeżenie, nie jest wymagana.

2. Jeżeli traktat nie postanawia inaczej, sprzeciw wobec zastrzeżenia może być w każdej chwili wycofany.

3. Jeżeli traktat nie postanawia inaczej ani inaczej nie uzgodniono:

a) wycofanie zastrzeżenia jedynie wówczas, gdy państwo to otrzymało o tym zawiadomienie;

b) wycofanie sprzeciwu wobec zastrzeżenia staje się skuteczne jedynie wówczas, gdy państwo, które zgłosiło zastrzeżenie, otrzymało o tym zawiadomienie.

Artykuł 23 - Procedura dotycząca zastrzeżeń

1. Zastrzeżenie, wyraźne przyjęcie zastrzeżenia oraz sprzeciw wobec zastrzeżenia muszą być sformułowane na piśmie i zakomunikowane umawiającym się państwom oraz innym państwom uprawnionym do stania się stronami traktatu.

2. Jeżeli zastrzeżenie zostało zgłoszone przy podpisaniu traktatu podlegającego ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu, musi ono zostać formalnie potwierdzone przez państwo czyniące zastrzeżenie w chwili wyrażania zgody na związanie się tym traktatem. W takim przypadku zastrzeżenie uważa się za złożone w dniu jego potwierdzenia.

3. Wyraźne przyjęcie zastrzeżenia lub sprzeciw wobec zastrzeżenia, uczynione przed potwierdzeniem zastrzeżenia, nie wymagaję potwierdzenia.

4. Wycofanie zastrzeżenia lub sprzeciwu wobec zastrzeżenia musi być sformułowane na piśmie. się skuteczne w stosunku do Innego umawiającego się państwa

Dział 3.
Wejście w życie oraz prowizoryczne stosowanie traktatów

Artykuł 24 - Wejście w życie

1. Traktat wchodzi w życie w trybie i w dniu przewidzianym w traktacie bądź uzgodnionym przez państwa negocjujące.

2. W braku takiego postanowienia lub porozumienia traktat wchodzi w życie, gdy zgoda na związanie się traktatem zostanie wyrażona przez wszystkie państwa negocjujące.

3. Gdy zgoda państwa na związanie się traktatem zostanie wyrażona w dniu późniejszym od jego wejścia w życie, traktat wchodzi w życie dla tego państwa w tym dniu, chyba ze traktat postanawia inaczej.

4. Postanowienia traktatu regulujące ustalenie autentyczności jego tekstu, wyrażenie zgody państw na związanie się traktatem, tryb lub dzień jego wejścia w życie, zastrzeżenia, funkcje depozytariusza oraz inne sprawy nie dające się uniknąć przed wejściem traktatu w życie mają zastosowanie od chwili przyjęcia jego tekstu.

Artykuł 25 - Stosowanie tymczasowe

1. Traktat lub część traktatu stosuje się tymczasowo przed jego wejściem w życie, jeżeli:

a) sam traktat tak postanawia lub

b) państwa negocjujące w jakikolwiek inny sposób tak uzgodniły.

2. Jeżeli traktat nie postanawia inaczej lub jeżeli państwa negocjujące inaczej nie uzgodniły, tymczasowe stosowanie traktatu lub części traktatu w odniesieniu do danego państwa powinno ustać, gdy państwo to notyfikuje innym państwom, między którymi traktat jest stosowany prowizorycznie, że nie zamierza zostać stroną traktatu.

Część III
Przestrzeganie, stosowanie i interpretacja traktatów

Dział 1.
Przestrzeganie traktatów

Artykuł 26 - Pacta sunt servanda

Każdy będący w mocy traktat wiąże jego strony. i powinien być przez nie wykonywany w dobrej wierze.

Artykuł 27 - Prawo wewnętrzne a przestrzeganie traktatów

Strona nie może powoływać się na postanowienia swojego prawa wewnętrznego dla usprawiedliwienia niewykonywania przez nią traktatu. Reguła ta nie narusza w niczym artykułu 46.

Dział 2.
Stosowanie traktatów

Artykuł 28 - Traktaty nie mają mocy wstecznej

Jeżeli odmienny zamiar nie wynika z traktatu ani nie jest ustalony w inny sposób, jego postanowienia nie wiążą strony w odniesieniu do żadnej czynności lub zdarzenia, które miały miejsce, ani w odniesieniu do żadnej sytuacji, która przestała istnieć przed dniem wejścia w życie traktatu w stosunku do tej strony.

Artykuł 29 - Terytorialny zasięg traktatów

Jeżeli odmienny zamiar nie wynika z traktatu ani nie zostaje ustalony w inny sposób, traktat wiąże każdą stronę w odniesieniu do całego jej terytorium.

Artykuł 30 - Stosowanie kolejnych traktatów dotyczących tego samego przedmiotu

1. Z zastrzeżeniem artykułu 103 Karty Narodów Zjednoczonych, prawa i obowiązki państw będących stronami kolejnych traktatów dotyczących tego samego przedmiotu będą określane zgodnie z poniższymi ustępami.

2. Jeżeli traktat precyzuje, że jest podporządkowany traktatowi wcześniejszemu lub późniejszemu, bądź ze nie należy uważać go za niezgodny z takim traktatem, postanowienia tego traktatu mają przewagę.

3. Jeżeli wszystkie strony traktatu wcześniejszego są zarazem stronami traktatu późniejszego, lecz traktat wcześniejszy nie wygasł ani stosowanie jego nie zostało zawieszone na mocy artykułu 59, traktat wcześniejszy ma zastosowanie tylko w takim zakresie, w jakim jego postanowienia można pogodzić z postanowieniami traktatu późniejszego.

4. Jeżeli strony traktatu późniejszego nie obejmują wszystkich stron traktatu wcześniejszego:

a) w stosunkach między państwami będącymi stronami obu traktatów ma zastosowanie ta sama reguła, co w ustępie 3;

b) w stosunkach między państwem będącym stroną obu traktatów a państwem będącym stroną jedynie jednego traktatu ich wzajemne prawa i obowiązki reguluje traktat, którego stronami są oba państwa.

5. Ustęp 4 w niczym nie narusza artykułu 41 ani jakiejkolwiek kwestii wygaśnięcia lub zawieszenia działania traktatu na mocy artykułu 60, ani jakiejkolwiek kwestii odpowiedzialności, jaka może wyniknąć dla państwa z zawarcia lub

stosowania traktatu, którego postanowienia nie dadzą się pogodzić z obowiązkami tego państwa względem innego państwa na mocy innego traktatu.

Dział 3.
Interpretacja traktatów

Artykuł 31 - Ogólna reguła interpretacji

1. Traktat należy interpretować w dobrej wierze, zgodnie ze zwykłym znaczeniem, jakie należy przypisywać użytym w nim wyrazom w ich kontekście, oraz w świetle jego przedmiotu i celu.

2. Dla celów interpretacji traktatu kontekst obejmuje, oprócz tekstu, łącznie z jego wstępem i załącznikami:

a) każde porozumienie dotyczące traktatu, osiągnięte między wszystkimi stronami w związku z zawarciem traktatu; w związku z zawarciem traktatu,

b)każdy dokument sporządzony przez jedną lub więcej stron przyjęty przez inne strony jako dokument odnoszący się do traktatu.

3. Łącznie z kontekstem należy brać pod uwagę:

a) każde późniejsze porozumienie między stronami, dotyczące interpretacji traktatu lub stosowania jego postanowień;

b) każdą późniejszą praktykę stosowania traktatu, ustanawiającą porozumienie stron co do jego interpretacji;

c) wszelkie odpowiednie normy prawa międzynarodowego, mające zastosowanie w stosunkach między stronami.

4. Specjalne znaczenie należy przypisywać wyrazowi wówczas, gdy ustalono, że taki był zamiar stron.

Artykuł 32 - Uzupełniające środki interpretacji

Można odwoływać się do uzupełniających środków interpretacji, łącznie z pracami przygotowawczymi do traktatu oraz okolicznościami jego zawarcia, aby potwierdzić znaczenie wynikające z zastosowania artykułu 31 lub aby ustalić znaczenie, gdy interpretacja oparta na artykule 31:

a) pozostawia znaczenie dwuznacznym lub niejasnym albo

b) b) prowadzi do rezultatu wyraźnie absurdalnego lub nierozsądnego.

Artykuł 33 - Interpretacja traktatów, których autentyczny tekst został ustalony w dwóch lub więcej językach

1. Jeżeli tekst traktatu został ustalony jako autentyczny w dwóch lub więcej językach, ma jednakową moc w każdym z nich, chyba że traktat postanawia lub strony uzgodniły iż w przypadku rozbieżności określony tekst jest rozstrzygający.

2. Wersja traktatu w języku innym niż jeden z tych, w których został określony jako autentyczny, będzie uważana za autentyczną tylko wówczas, gdy traktat tak postanawia lub strony tak uzgodnią.

3. Przyjmuje się domniemanie , że wyrazy użyte w traktacie mają to samo znaczenie w każdym z tekstów autentycznych.

4. Z wyjątkiem wypadków, w których określony tekst zgodnie z ustępem 1 jest rozstrzygający, gdy porównanie tekstów autentycznych wykazuje różnicę w znaczeniu, której nie usuwa zastosowanie artykułów 31 i 32, należy przyjąć znaczenie, które przy uwzględnieniu przedmiotu i celu traktatu najlepiej godzi te teksty.

Dział 4.
Traktaty a państwa trzecie

Artykuł 34 - Ogólna reguła dotycząca państw trzecich

Traktat nie tworzy obowiązków ani praw dla państwa trzeciego bez jego zgody.

Artykuł 35 - Traktaty przewidujące obowiązki dla państw trzecich

Obowiązek powstaje dla państwa trzeciego z postanowienia traktatu, jeżeli strony traktatu mają zamiar, aby postanowienie było środkiem ustanowienia obowiązku, a państwo trzecie wyraźnie na piśmie ten obowiązek przyjmuje.

Artykuł 36 - Traktaty przewidujące prawa dla państw trzecich

1. Z postanowienia traktatu powstaje prawo dla państwa trzeciego, jeżeli strony traktatu zamierzają przez to postanowienie przyznać prawo państwu trzeciemu bądź grupie państw, do której ono należy, bądź wszystkim państwom, a państwo trzecie na to się zgadza. Zgody jego domniemywa się tak długo, jak długo nie zostanie wykazane co Innego, chyba ze traktat postanawia inaczej.

2. Państwo korzystające z prawa zgodnie z ustępem 1 zobowiązane jest stosować się do warunków korzystania z tego prawa, przewidzianych w traktacie lub ustanowionych zgodnie z traktatem.

Artykuł 37 - Odwołanie lub modyfikacja obowiązków albo praw państw trzecich

1. Jeżeli dla państwa trzeciego powstał obowiązek zgodnie z artykułem 35, obowiązek ten może być odwołany lub zmodyfikowany tylko za zgodą stron traktatu oraz państwa trzeciego, chyba ze ustalono, iż uzgodniły one inaczej.

2. Jeżeli dla państwa trzeciego powstało prawo zgodnie z artykułem 36, prawo to nie może być przez strony odwołane ani zmodyfikowane, gdy zostanie ustalone, że prawo to zamierzano uważać za nie podlegające odwołaniu ani modyfikacji bez zgody tego państwa trzeciego.

Artykuł 38 - Normy traktatu, które stają się wiążące dla państw trzecich w drodze zwyczaju międzynarodowego

Żadne z postanowień artykułów 34-37 nie stoi na przeszkodzie, aby norma zamieszczona w traktacie stała się wiążąca dla państwa trzeciego jako norma zwyczajowa prawa międzynarodowego, za taką uznana.

Część IV
Poprawki i modyfikacja traktatów

Artykuł 39 - Reguła ogólna dotycząca poprawek do traktatów

Do traktatu można wnieść poprawki w drodze porozumienia między stronami. Normy sformułowane w części 11 mają zastosowanie do takiego porozumienia w stopniu, w jakim traktat nie postanawia inaczej.

Artykuł 40 - Poprawki do traktatów wielostronnych

1. Jeżeli traktat nie postanawia inaczej, poprawki do traktatów wielostronnych są regulowane przez następujące ustępy.

2. Każda propozycja wprowadzenia poprawek do traktatu wielostronnego w odniesieniu do wszystkich stron musi być notyfikowana wszystkim umawiającym się państwom, z których każde ma prawo do wzięcia udziału w:

a) decyzji co do czynności, jakie należy podjąć względem takiej propozycji;

b) negocjowaniu i zawarciu jakiegokolwiek porozumienia w kwestii poprawek do traktatu.

3. Każde państwo uprawnione do stania się stroną traktatu jest zarazem uprawnione do stania się stroną traktatu zmienionego.

4. Porozumienie dotyczące poprawek nie wiąże żadnego państwa będącego już stroną traktatu, które nie stało się stroną porozumienia dotyczącego poprawek; do takiego państwa stosuje się artykuł 30 ustęp 4 litera b).

5. Każde państwo, które staje się stroną traktatu po wejściu w życie porozumienia dotyczącego poprawek, i które nie wyraża odmiennego zamiaru, powinno:

a) być uważane za stronę traktatu zmienionego oraz

b) być uważane za stronę traktatu bez poprawek w stosunku do każdej strony traktatu, nie związanej porozumieniem dotyczącym poprawek.

Artykuł 41 - Porozumienia modyfikujące umowy wielostronne tylko między niektórymi ze stron

1. Dwie lub więcej stron traktatu mogą zawrzeć porozumienie modyfikujące traktat jedynie w swoich wzajemnych stosunkach, jeżeli:

a) możliwość takiej modyfikacji jest przewidziana w traktacie lub

b) dana modyfikacja nie jest zakazana przez traktat, a zarazem

(i) nie wpływa na korzystanie przez pozostałe strony z ich praw wynikających z traktatu ani na wypełnianie ich obowiązków;

(ii) nie dotyczy postanowienia, którego uchylenie jest nie do pogodzenia z efektywną realizacją przedmiotu i celu traktatu jako całości.

2. Jeżeli w przypadku przewidzianym w ustępie 1 pod literą a) traktat nie postanawia inaczej, odnośne strony notyfikują pozostałym stronom swój zamiar zawarcia porozumienia i modyfikację w traktacie, jaką porozumienie to przewiduje.

Część V
Nieważność, wygaśnięcie i zawieszenie działaniatraktatów

Dział 1.
Postanowienia ogólne

Artykuł 42 - Ważność i trwanie mocy wiążącej traktatów

1. Ważność traktatu lub zgody państwa na związanie się traktatem może być zakwestionowana jedynie przez zastosowanie niniejszej konwencji.

2. Wygaśnięcie traktatu, jego wypowiedzenie lub wycofanie się jednej ze stron mogą mieć miejsce jedynie w wyniku zastosowania postanowień samego traktatu lub niniejszej konwencji. Tą samą regułę stosuje się także do zawieszenia działania traktatu.

Artykuł 43 - Obowiązki wynikające z prawa międzynarodowego niezależnie od traktatu

Nieważność, wygaśnięcie lub wypowiedzenie traktatu, wycofanie się z niego strony lub zawieszenie jego działania w wyniku zastosowania niniejszej konwencji lub postanowień traktatu nie wpływają w niczym na obowiązek jakiegokolwiek państwa wypełniania jakiegokolwiek zobowiązania zawartego w traktacie, któremu ono podlega na mocy prawa międzynarodowego, niezależnie od traktatu.

Artykuł 44 - Podzielność postanowieńí traktatowych

1. Przewidziane w traktacie lub wynikające z artykułu 56 prawo strony do wypowiedzenia, wycofania się lub zawieszenia działania traktatu może być wykonywane jedynie w odniesieniu do całego traktatu, chyba że traktat postanawia inaczej lub strony inaczej to uzgodnią.

2. Podstawa do unieważnienia, wygaśnięcia, wycofania się lub zawieszenia działania traktatu, uznana w niniejszej konwencji, może być powołana tylko w odniesieniu do całego traktatu, z wyjątkiem tego, co przewidziano w następujących ustępach lub w artykule 60.

3. Jeżeli podstawa ta dotyczy wyłącznie określonych postanowień, można się na nią powołać wyłącznie w odniesieniu do tych postanowień, gdy:

a) wspomniane postanowienia, jeśli chodzi o ich stosowanie, dają się oddzielić od reszty traktatu;

b) wynika z traktatu lub w inny sposób ustalono, że przyjęcie tych postanowień nie stanowiło istotnej podstawy zgody innej strony lub stron na związanie się traktatem jako całością, oraz

c) dalsze wypełnianie pozostałej części traktatu nie byłoby niesprawiedliwe.

4. W przypadkach przewidzianych w artykułach 49 i 50 państwo uprawnione do powoływania się na oszustwo lub przekupstwo moze uczynić to w odniesieniu do całości traktatu bądź -w przypadkach wskazanych w ustępie 3 - tylko do poszczególnych postanowień.

5. W przypadkach przewidzianych w artykułach 51, 52 i 53 nie jest dozwolone żadne wydzielenie postanowieńí traktatu.

Artykuł 45 - Utrata prawa do powoływania się na podstawę unieważnienia, wygaśnięcia, wycofania się lub zawieszenia działania traktatu

Państwo nie moze powoływać się na podstawę unieważnienia, wygaśnięcia, wycofania się lub zawieszenia działania traktatu według artykułów 46- 50 lub artykułów 60 i 62, jeżeli po uzyskaniu wiadomości o tych faktach:

a) wyraźnie zgodziło się, ze traktat - zależnie od przypadku - jest ważny, pozostaje w mocy lub ma nadal działać, albo

b) z jego zachowania się należy sądzić, że uznało - zależnie od przypadku - ważność traktatu, jego utrzymanie w mocy lub w działaniu.

Artykuł 46 - Postanowienia prawa wewnętrznego dotyczące kompetencji do zawierania traktatów

1. Państwo nie moze powoływać się na to, że jego zgoda na związanie się traktatem jest nieważna, ponieważ została wyrażona z pogwałceniem postanowienia jego prawa wewnętrznego dotyczącego kompetencji do zawierania traktatów, chyba ze to pogwałcenie było oczywiste i dotyczyło normy jego prawa wewnętrznego o zasadniczym znaczeniu.

2. Pogwałcenie jest oczywiste, jeżeli jest obiektywnie widoczne dla każdego państwa postępującego w danej sprawie zgodnie z normalną praktyką i w dobrej wierze.

Artykuł 47 - Szczególne ograniczenia upoważnienia do wyrażania zgody państwa

Jeżeli upoważnienie przedstawiciela do wyrażenia zgody państwa na związanie się określonym traktatem zostało poddane szczególnemu ograniczeniu, to zaniechanie przez przedstawiciela przestrzegania tego ograniczenia nie może być powołane jako unieważniające zgodę przez niego wyrażoną, chyba że ograniczenie to zostało notyfikowane pozostałym państwom negocjującym przed wyrażeniem przez niego takiej zgody.

Dział 2.
Nieważność traktatów

Artykuł 48 - Błąd

1. Państwo może powoływać się na błąd w traktacie dla unieważnienia swojej zgody na związanie się traktatem, jeżeli błąd ten dotyczy faktu lub sytuacji, które państwo to przyjęto za istniejące w czasie, gdy traktat był zawierany, i które stanowiły zarazem istotną podstawę jego zgody na związanie się traktatem.

2. Ustęp 1 nie ma zastosowania, jeżeli dane państwo swoim własnym zachowaniem przyczyniło się do powstania błędu lub jeżeli okoliczności były tego rodzaju, ze zwracały uwagę tego państwa na możliwość błędu.

3. Błąd dotyczący tylko sformułowań tekstu traktatu nie wpływa na jego ważność; wówczas stosuje się artykuł 79.

Artykuł 49 - Oszustwo

Jeżeli państwo zostało nakłonione do zawarcia traktatu drogą oszukańczego postępowania innego państwa negocjującego, państwo to moze powołać się na oszustwo jako unieważniające jego zgodę na związanie się traktatem.

Artykuł 50 - Przekupstwo przedstawiciela państwa

Jeżeli wyrażenie zgody państwa na związanie się traktatem zostało spowodowane w drodze przekupienia jego przedstawiciela - bezpośrednio lub pośrednio - przez inne państwo negocjujące, państwo to może powołać się na takie przekupstwo jako na czynnik unieważniający jego zgodę na związanie się traktatem.

Artykuł 51 - Przymus wobec przedstawiciela państwa

Wyrażenie zgody państwa na związanie się traktatem, które zostało spowodowane w drodze przymusu wobec jego przedstawiciela przez czyny lub groźby skierowane przeciwko niemu, nie ma żadnego skutku prawnego.

Artykuł 52 - Przymus wobec państwa w postaci groźby lub użycia siły

Traktat jest nieważny, jeżeli jego zawarcie zostało spowodowane przez groźbę lub użycie siły z pogwałceniem zasad prawa międzynarodowego, wyrażonych w Karcie Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 53 - Traktaty sprzeczne z imperatywną normą powszechnego prawa międzynarodowego (ius cogens)

Traktat jest nieważny, jeżeli w chwili jego zawarcia jest sprzeczny z imperatywną normą powszechnego prawa międzynarodowego. W rozumieniu niniejszej konwencji imperatywną normą powszechnego prawa międzynarodowego jest norma przyjęta i uznana przez międzynarodową społeczność państw jako całość za normą, od której żadne odstępstwo nie jest dozwolone i która moze być zmieniona jedynie przez późniejszą normę powszechnego prawa międzynarodowego o tym samym charakterze.

Dział 3.
Wygaśnięcie i zawieszenie działania traktatów

Artykuł 54 - Wygaśnięcie traktatu lub wycofanie się z niego na podstawie jego postanowień lub za zgodą stron

Wygaśnięcie traktatu lub wycofanie się strony z niego moze mieć miejsce:

a) zgodnie z postanowieniami traktatu lub

b) w każdym czasie za zgodą wszystkich stron po konsultacji z pozostałymi umawiającymi się państwami.

Artykuł 55 - Zmniejszenie się liczby stron traktatu wielostronnego poniżej liczby niezbędnej do jego wejścia w życie

Jeżeli traktat nie postanawia inaczej, traktat wielostronny nie wygasa jedynie z powodu faktu, ze liczba stron spadnie poniżej liczby niezbędnej do jego wejścia w życie.

Artykuł 56 - Wypowiedzenie lub wycofanie się z traktatu nie zawierającego postanowienia dotyczącego wygaśnięcia, wypowiedzenia lub wycofania się

1. Traktat, który nie zawiera postanowienia dotyczącego jego wygaśnięcia i nie przewiduje wypowiedzenia ani wycofania się z niego, nie podlega wypowiedzeniu ani wycofaniu się z niego, chyba ze:

a) ustalono, ze strony miały zamiar dopuścić możliwość wypowiedzenia lub wycofania się, bądź

b) prawa do wypowiedzenia lub wycofania się można domniemywać z charakteru traktatu.

2. Strona powinna notyfikować co najmniej na dwanaście miesięcy naprzód swój zamiar wypowiedzenia traktatu lub wycofania się z niego na podstawie ustępu 1.

Artykuł 57 - Zawieszenie działania traktatu na podstawie jego postanowień lub za zgodą stron

Działanie traktatu względem wszystkich stron lub określonej strony moze być zawieszone:

a) zgodnie z postanowieniami traktatu lub

b) w każdym czasie za zgodą wszystkich stron po konsultacji z innymi umawiającymi się państwami.

Artykuł 58 - Zawieszenie działania traktatu wielostronnego w drodze porozumienia tylko między niektórymi stronami

1. Dwie lub więcej stron traktatu wielostronnego mogą zawrzeć porozumienie o czasowym zawieszeniu działania postanowień traktatu jedynie między sobą, jeżeli:

a) możliwość takiego zawieszenia jest przewidziana w traktacie lub

b) zawieszenie takie nie jest zakazane przez traktat, a zarazem:

(i) nie wpływa na korzystanie przez pozostałe strony z ich praw wynikających z traktatu ani na wypełnianie ich obowiązków,

(ii) nie jest niezgodne z przedmiotem i celem traktatu.

2. Jeśli w przypadku przewidzianym w ustępie 1 pod literą a) traktat nie postanawia inaczej, odnośne strony notyfikują pozostałym stronom swój zamiar zawarcia porozumienia i te postanowienia traktatu, których działanie zamierzają zawiesić.

Artykuł 59 - Wygaśnięcie lub zawieszenie działania traktatu wskutek zawarcia traktatu późniejszego

1. Traktat uważa się za wygasły, jeżeli wszystkie jego strony zawrą późniejszy traktat dotyczący tego samego przedmiotu oraz:

a) z późniejszego traktatu wynika - lub jest w inny sposób ustalone - ze strony zamierzały, aby dane zagadnienie było regulowane przez ten traktat, lub

b) postanowienia późniejszego traktatu są do tego stopnia nie do pogodzenia z postanowieniami wcześniejszymi, ze te dwa traktaty nie nadają się do równoczesnego stosowania.

2. Wcześniejszy traktat będzie się uważać jedynie za zawieszony w działaniu, jeżeli z późniejszego traktatu wynika - lub inaczej jest ustalone - ze taki był zamiar stron.

Artykuł 60 - Wygaśnięcie lub zawieszenie działania traktatu w następstwie jego naruszenia

1. Istotne naruszenie traktatu dwustronnego przez jedna ze stron upoważnia drugą stronę do powołania tego naruszenia jako podstawy wygaśnięcia traktatu bądź zawieszenia jego działania w całości lub w części.

2. Istotne naruszenie traktatu wielostronnego przez jedną ze stron upoważnia:

a) pozostałe strony, w drodze jednomyślnego porozumienia, do zawieszenia działania tego traktatu w całości lub w części albo tez do spowodowania jego wygaśnięcia:

(i) bądź w stosunkach między nimi a państwem winnym naruszenia,

(ii) bądź między wszystkimi stronami;

b) stronę szczególnie dotkniętą naruszeniem do powołania się na to naruszenie jako podstawę zawieszenia działania traktatu w całości lub w części w stosunkach między nie a państwem winnym naruszenia;

c) każdą stronę, inne niż winne naruszenia państwo, do powołania naruszenia jako podstawy zawieszenia działania traktatu w całości lub w części w stosunku do niej, jeżeli traktat jest tego rodzaju, że istotne naruszenie jego postanowień przez jedną stronę radykalnie zmienia sytuację każdej innej strony w odniesieniu do dalszego wypełniania jej obowiązków wynikających z traktatu.

3. W rozumieniu niniejszego artykułu istotne naruszenie traktatu polega na:

a) nie przewidzianym w niniejszej konwencji odrzuceniu traktatu lub

b) pogwałceniu postanowienia istotnego dla osiągnięcia przedmiotu i celu traktatu.

4. Poprzednie ustępy nie uchylają żadnego postanowienia samego traktatu, mającego zastosowanie w wypadku jego naruszenia.

5. Ustępy 1-3 nie mają zastosowania do postanowień dotyczących ochrony osoby ludzkiej, zawartych w traktatach o charakterze humanitarnym, w szczególności do postanowień zakazujących stosowania wszelkiego rodzaju represaliów przeciwko osobom chronionym przez takie traktaty.

Artykuł 61 - Powstanie sytuacji uniemożliwiającej wykonywanie traktatu

1. Strona może powołać się na niemożność wykonywania traktatu jako podstawę jego wygaśnięcia lub wycofania się z niego, jeżeli ta niemożność wynika z trwałego zniknięcia lub zniszczenia przedmiotu niezbędnego do wykonania

traktatu. Jeżeli niemożność jest czasowa, może ona być powołana jedynie jako podstawa do zawieszenia działania traktatu.

2. Niemożność wykonania nie może być powołana przez stronę jako podstawa wygaśnięcia, wycofania się lub zawieszenia działania traktatu, jeżeli niemożność ta jest wynikiem naruszenia przez tą stronę obowiązku wynikającego z traktatu bądź jakiegokolwiek innego międzynarodowego obowiązku wobec którejkolwiek innej strony traktatu.

Artykuł 62 - Zasadnicza zmiana okoliczności

1. Zasadnicza zmiana okoliczności, jaka nastąpiła w stosunku do tych, które istniały w czasie zawarcia traktatu, i jaka nie była przewidziana przez strony, nie może być powołana jako podstawa wygaśnięcia lub wycofania się z traktatu, chyba że:

a) istnienie tych okoliczności stanowiło istotną podstawę zgody stron na związanie się traktatem oraz

b) wskutek tej zmiany radykalnie przekształci się zakres obowiązków pozostałych jeszcze do wykonania na podstawie traktatu.

2. Zasadnicza zmiana okoliczności nie moze być powoływana jako podstawa do wygaśnięcia traktatu lub wycofania się z niego:

a) jeżeli traktat ustanawia granicę lub

b) jeżeli zasadnicza zmiana jest wynikiem naruszenia przez stronę, która się na nią powołuje, obowiązku wynikającego z traktatu bądź jakiegokolwiek innego międzynarodowego obowiązku wobec którejkolwiek innej strony traktatu.

3. Jeżeli na podstawie poprzednich ustępów strona może powołać się na zasadnicze zmianę okoliczności jako podstawę wygaśnięcia lub wycofania się z traktatu, może ona także powołać się na te zmianę jako na podstawę zawieszenia działania traktatu.

Artykuł 63 - Zerwanie stosunków dyplomatycznych lub konsularnych

Zerwanie stosunków dyplomatycznych lub konsularnych między stronami traktatu nie wpływa na stosunki prawne ustanowione między nimi przez traktat, chyba ze istnienie stosunków dyplomatycznych i konsularnych jest niezbędne w odpowiednim stopniu do stosowania traktatu.

Artykuł 64 - Powstanie nowej imperatywnej normy powszechnego prawa międzynarodowego (ius cogens)

Jeżeli powstanie nowa imperatywna norma powszechnego prawa międzynarodowego, jakikolwiek istniejący traktat sprzeczny z ta normę staje się nieważny i wygasa.

Dział 4
Procedura

Artykuł 65 -- Procedura, jaką należy stosować w związku z nieważnością, wygaśnięciem, wycofaniem się lub zawieszeniem działania traktatu

1. Strona, która na podstawie postanowień niniejszej konwencji powołuje się na wadę swojej zgody na związanie się traktatem bądź na podstawę zakwestionowania ważności traktatu, jego wygaśnięcia, wycofania się z niego lub zawieszenia jego działania, musi notyfikować pozostałym stronom swoje roszczenie. Notyfikacja powinna wskazywać środki, jakie proponuje się podjąć w odniesieniu do traktatu, oraz ich uzasadnienie.

2. Jeżeli po upływie okresu, który - z wyjątkiem przypadków szczególnie pilnych - nie powinien być krótszy niż trzy miesiące od otrzymania notyfikacji, żadna ze stron nie wniesie żadnego sprzeciwu, strona dokonująca notyfikacji moze podjąć proponowane przez siebie środki w sposób przewidziany w artykule 67.

3. Jeżeli jednak sprzeciw zostanie wniesiony przez którekolwiek z pozostałych stron, strony powinny szukać rozwiązania za pomocą środków wskazanych w artykule 33 Karty Narodów Zjednoczonych.

4. Żadne z postanowień poprzednich ustępów nie wpływa na prawa lub obowiązki stron, wynikające z jakichkolwiek postanowień będących w mocy, wiążących strony w przedmiocie załatwiania sporów.

5. Bez uszczerbku dla artykułu 45 fakt, ze państwo nie dokonało uprzednio notyfikacji przewidzianej w ustępie 1, nie stoi na przeszkodzie, aby dokonało jej w odpowiedzi innej stronie żądającej wykonania traktatu lub zarzucającej jego pogwałcenie.

Artykuł 66 - Postępowanie sądowe, rozjemcze i pojednawcze

Jeżeli w ciągu dwunastu miesięcy od dnia wniesienia sprzeciwu nie osiągnięto żadnego rozwiązania zgodnie z ustępem 3 artykułu 65, stosuje się następujące procedurę:

a) każda ze stron sporu dotyczącego stosowania lub interpretacji artykułu 53 lub 64 może, w drodze pisemnej skargi, przedłożyć go do rozstrzygnięcia Międzynarodowemu Trybunałowi Sprawiedliwości, chyba że strony, za wspólnym porozumieniem, zgodzą się poddać spór arbitrażowi;

b) każda ze stron sporu dotyczącego zastosowania lub interpretacji któregokolwiek z pozostałych artykułów części V niniejszej konwencji może wszcząć procedurę przewidziane w załączniku do konwencji przez wniesienie odpowiedniego żądania do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 67 - Dokumenty dotyczące uznania traktatu za nieważny, wygasły lub wycofania się z niego albo zawieszenia jego działania

1. Notyfikacja przewidziana w ustępie 1 artykułu 65 musi być dokonana na piśmie.

2. Każdy akt stwierdzający nieważność traktatu, jego wygaśnięcie, wycofanie się lub zawieszenie jego działania, zgodnie z postanowieniami tego traktatu lub ustępów 2 albo 3 artykułu 65, powinien być dokonany w formie dokumentu przekazanego pozostałym stronom. Jeżeli dokument ten nie jest podpisany przez głowę państwa, szefa rządu lub ministra spraw zagranicznych, przedstawiciel państwa przekazujący go moze być wezwany do okazania pełnomocnictwa.

Artykuł 68 - Odwołanie notyfikacji oraz dokumentów przewidzianych w artykułach 65 i 67

Notyfikacja lub dokument przewidziany w artykułach 65 i 67 mogą być odwołane w każdym czasie, zanim wywołają skutki prawne.

Dział 5.
Następstwa nieważności, wygaśnięcia lub zawieszenia działania traktatu

Artykuł 69 - Następstwa nieważności traktatu .

1. Nieważny jest traktat, którego nieważność została ustalona zgodnie z niniejszą konwencją. Postanowienia traktatu nieważnego nie mają mocy prawnej.

2. Jeżeli jednak na podstawie takiego traktatu zostały już dokonane jakieś czynności prawne:

a) każda ze stron może żądać od każdej pozostałej strony, aby w miarę możliwości przywróciła w ich wzajemnych stosunkach sytuację, jaka by istniała, gdyby te czynności nie zostały dokonane;

b) czynności dokonane w dobrej wierze, zanim powołano się na nieważność, nie stają się bezprawne z powodu samej nieważności traktatu.

3. W przypadkach odnoszących się do artykułów 49, 50, 51 lub 52, ustępu 2 nie stosuje się do strony, której można zarzucić oszustwo, przekupstwo lub przymus.

4. W przypadku nieważności zgody określonego państwa na związanie się traktatem wielostronnym, powyższe zasady mają zastosowanie w stosunkach między tym państwem i stronami traktatu.

Artykuł 70 - Następstwa wygaśnięcia traktatu

1. Jeżeli traktat inaczej nie postanawia lub strony inaczej się nie umówią, wygaśnięcie traktatu na podstawie jego postanowień lub zgodnie z niniejszą konwencją:

a) zwalnia strony z obowiązku dalszego wypełniania traktatu,

b) nie wpływa na żadne prawa lub obowiązki ani na sytuację prawną stron, powstałe wskutek wykonywania traktatu przed jego wygaśnięciem.

2. Jeżeli państwo wypowie traktat wielostronny lub wycofa się z niego, ustęp 1 stosuje się do stosunków między tym państwem a każdą z pozostałych stron traktatu począwszy od dnia, w którym takie wypowiedzenie lub wycofanie się nabiera mocy prawnej.

Artykuł 71 - Następstwa nieważności traktatu sprzecznego z imperatywną normą powszechnego prawa międzynarodowego

1. W przypadku traktatu, który jest nieważny na podstawie artykułu 53, strony powinny:

a) usunąć w miarę możności następstwa wszelkich czynności dokonanych na podstawie jakichkolwiek postanowień sprzecznych z imperatywną normą powszechnego prawa międzynarodowego oraz

b) doprowadzić swoje wzajemne stosunki do zgodności z imperatywną normą powszechnego prawa międzynarodowego.

2. W przypadku traktatu, który staje się nieważny i wygasa na podstawie artykułu 64, wygaśnięcie traktatu:

a) zwalnia strony od jakiegokolwiek obowiązku dalszego wykonywania traktatu,

b) nie narusza żadnego prawa, obowiązku lub sytuacji prawnej stron stworzonej wskutek wykonywania traktatu przed jego wygaśnięciem pod warunkiem, że te prawa, obowiązki lub sytuacje prawne mogą odtąd być utrzymane tylko w zakresie, w jakim ich utrzymanie nie jest samo przez się sprzeczne z nową imperatywną normą powszechnego prawa międzynarodowego.

Artykuł 72 - Następstwa zawieszenia działania traktatu

1. Jeżeli traktat inaczej nie postanawia lub strony inaczej tego nie uzgodnią, zawieszenie działania traktatu na podstawie jego postanowień lub zgodnie z niniejszą konwencją:

a) zwalnia strony, między którymi działanie traktatu zostało zawieszone, z obowiązku wypełniania traktatu w ich wzajemnych stosunkach w okresie zawieszenia,

b) nie wpływa, poza tym, na stosunki prawne ustanowione przez traktat między stronami.

2. W czasie zawieszenia traktatu strony powinny powstrzymać się od czynności mogących przeszkodzić przywróceniu jego działania.

Część VI
Postanowienia różne

Artykuł 73 - Przypadki sukcesji państw, odpowiedzialności państw oraz wszczęcia kroków nieprzyjacielskich

Postanowienia niniejszej konwencji nie przesądzają żadnej kwestii, jaka w stosunku do traktatu moze wynikać z sukcesji państw, z międzynarodowej odpowiedzialności państwa lub z wszczęcia kroków nieprzyjacielskich między państwami.

Artykuł 74 - Stosunki dyplomatyczne i konsularne a zawieranie traktatów

Zerwanie lub brak stosunków dyplomatycznych lub konsularnych między dwoma lub więcej państwami nie stoi na przeszkodzie w zawieraniu traktatów między tymi pańśtwami. Zawarcie traktatu nie wpływa samo przez się na sytuację w dziedzinie stosunków dyplomatycznych lub konsularnych.

Artykuł 75 - Przypadek państwa-agresora

Postanowienia niniejszej konwencji nie naruszają żadnych obowiązków w stosunku do traktatu, które mogą powstać dla państwa-agresora w następstwie środków podjętych zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych w związku z agresją dokonaną przez to państwo.

Część VII
DEPOZYTARIUSZE, NOTYFIKACJE, POPRAWIANIE BŁĘDÓW, REJESTRACJA

Artykuł 76 - Depozytariusze traktatów

1. Wyznaczenia depozytariusza traktatu mogą dokonać państwa negocjujące w samym traktacie bądź w jakikolwiek inny sposób. Depozytariuszem moze być jedno lub więcej państw, organizacja międzynarodowa lub główny funkcjonariusz administracyjny organizacji.

2. Funkcje depozytariusza traktatu mają charakter międzynarodowy i obowiązkiem depozytariusza jest działać bezstronnie przy ich wykonywaniu. W szczególności fakt, że traktat nie wszedł w życie między pewnymi stronami lub że rozbieżności pojawiły się między państwem i depozytariuszem co do wykonywania funkcji przez tego ostatniego, nie, wpływa na ten obowiązek.

Artykuł 77 - Funkcje depozytariuszy

1. Jeżeli to nie jest inaczej przewidziane w traktacie lub uzgodnione przez Umawiajce się strony, funkcje depozytariusza obejmują w szczególności:

a) sprawowanie pieczy nad oryginalnym tekstem traktatu oraz nad wszelkimi pełnomocnictwami złożonymi u depozytariusza;

b) sporządzanie uwierzytelnionych odpisów oryginalnego tekstu oraz przygotowanie każdego następnego tekstu traktatu w takich dodatkowych językach, jak tego moze wymagać traktat i przesyłanie ich zarówno stronom, jak i państwom uprawnionym do stania się stronami traktatu;

c) przyjmowanie wszelkich podpisów pod traktatem oraz przyjmowanie i sprawowanie pieczy nad wszelkimi dokumentami, notyfikacjami i zawiadomieniami odnoszącymi się do niego;

d) badanie, czy podpis lub jakikolwiek dokument, notyfikacja lub zawiadomienie odnoszące się do traktatu jest w należytej i właściwej formie i, w razie potrzeby, zwracanie uwagi zainteresowanemu państwu na daną sprawę;

e) informowanie stron i państw uprawnionych do stania się stronami traktatu o czynnościach, notyfikacjach i zawiadomieniach dotyczących traktatu;

f) informowanie państw uprawnionych do stania się stronami traktatu o dacie otrzymania lub zdeponowania takiej liczby podpisów lub dokumentów ratyfikacyjnych, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, jaka jest wymagana dla wejścia traktatu w rycie;

g) zarejestrowanie traktatu w Sekretariacie Organizacji Narodów Zjednoczonych;

h) wypełnianie funkcji określonych w innych postanowieniach niniejszej konwencji.

2. W przypadku jakichkolwiek rozbieżności powstałych między państwem a depozytariuszem co do wykonywania funkcji tego ostatniego, depozytariusz zwróci na tą sprawę uwagę państwom sygnatariuszom i państwom umawiającym się lub, odpowiednio do okoliczności, właściwemu organowi zainteresowanej organizacji międzynarodowej.

Artykuł 78 - Notyfikacje i zawiadomienia

Jeśli traktat lub niniejsza konwencja nie postanawiają inaczej, jakakolwiek notyfikacja lub zawiadomienie, które ma być dokonane przez którekolwiek państwo na podstawie niniejszej konwencji, będzie:

a) jeżeli nie ma depozytariusza - przesłane wprost do państw, dla których jest ono przeznaczone, lub gdy jest depozytariusz - do tego ostatniego;

b) uważane za dokonane przez dane państwo jedynie po jego otrzymaniu przez państwo, do którego zostało przesłane, lub, w zależności od przypadku, po jego otrzymaniu przez depozytariusza;

c) w razie przesłania depozytariuszowi - uważane za otrzymane przez państwo, dla którego było ono przeznaczone, dopiero z chwilą, gdy państwo to zostało poinformowane przez depozytariusza zgodnie z artykułem 77 ustępem 1 literą e).

Artykuł 79 - Poprawianie błędów w tekstach traktatów lub w ich uwierzytelnionych odpisach

1. Gdy po ustaleniu autentycznego tekstu traktatu państwa, które go podpisały, i Umawiajce się państwa zgodnie stwierdzają, ze zawiera on błąd, to błąd ten, jeżeli nie postanowiły one poprawić go w inny sposób, będzie poprawiony:

a) przez dokonanie odpowiedniej poprawki w tekście i parafowanie jej przez należycie upełnomocnionych przedstawicieli;

b) przez sporządzenie lub wymianę dokumentu bądź dokumentów formułujących poprawkę, której dokonanie zostało uzgodnione, bądź

c) przez sporządzenie poprawionego tekstu całego traktatu w takim samym trybie, w jakim był sporządzony tekst oryginalny.

2. Jeżeli chodzi o traktat, dla którego powołano depozytariusza, ten ostatni powiadomi państwa, które umowę podpisały, i Umawiajce się państwa o błędzie i o propozycji jego poprawienia, oraz określi odpowiedni termin, w ciągu którego można wnosić sprzeciw wobec proponowanej poprawki. Jeżeli po upływie tego terminu:

a) nie wniesiono żadnego sprzeciwu, depozytariusz dokonuje i parafuje poprawkę w tekście i sporządza protokół o poprawieniu tekstu oraz przekazuje jego odpis stronom i państwom uprawnionym do stania się stronami traktatu;

b) sprzeciw został wniesiony, depozytariusz komunikuje sprzeciw państwom, które traktat podpisały, i państwom umawiającym się.

3. Zasady wyrażone w ustępach 1 i 2 maj zastosowanie także wtedy, gdy autentyczny tekst został sporządzony w dwóch lub więcej językach i okaże się, że między poszczególnymi tekstami , zachodzi różnica, jaką państwa, które traktat podpisały, oraz umawiające się państwa zgodnie postanawiają usunąć.

4. Poprawiony tekst zastępuje tekst wadliwy ab initio, chyba ze państwa, które traktat podpisały, i umawiające się państwa postanowią inaczej.

5. Poprawienie tekstu traktatu, który został zarejestrowany, notyfikuje się Sekretarzowi Organizacji Narodów Zjednoczonych.

6. Gdy błąd został wykryty w uwierzytelnionym odpisie traktatu, depozytariusz sporządzi protokół wprowadzający poprawkę i przekaże jego kopię państwom, które traktat podpisały, i umawiającym się państwom.

Artykuł 80 - Rejestracja i publikacja traktatów

1. Traktaty po ich wejściu w życie będą przesyłane do Sekretariatu Organizacji Narodów Zjednoczonych celem - zależnie od okoliczności zarejestrowania ich lub wciągnięcia do ewidencji i wykazu oraz opublikowania.

2. Wyznaczenie depozytariusza stanowi upoważnienie dla niego do wykonywania czynności wymienionych w ustępie poprzednim.

Część VIII
Postanowienia końcowe

Artykuł 81 - Podpisanie

Niniejsza konwencja będzie otwarta do podpisania dla wszystkich państw będących członkami Organizacji Narodów Zjednoczonych albo jakiejkolwiek organizacji wyspecjalizowanej lub Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej albo będących stronami Statutu Międzynarodowego Trybunatu Sprawiedliwości oraz dla jakiegokolwiek innego państwa zaproszonego przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych do stania się stroną konwencji, w następujący sposób: do 30 listopada 1969 r. w Federalnym Ministerstwie Spraw Zagranicznych Republiki Austriackiej, a następnie do 30 kwietnia 1970 r. w Głównej Siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku.

Artykuł 82 - Ratyfikacja

Niniejsza konwencja podlega ratyfikacji. Dokumenty ratyfikacyjne będą składane u Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 83 - Przystąpienie

Niniejsza konwencja będzie otwarta do przystąpienia przez jakiekolwiek państwo należące do którejkolwiek z kategorii wymienionych w artykule 81. Dokumenty przystąpienia będą składane u Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 84 - Wejście w życie

1. Niniejsza konwencja wejdzie w życie trzydziestego dnia po dniu złożenia trzydziestego piątego dokumentu ratyfikacyjnego lub przystąpienia.

2. Dla każdego państwa ratyfikującego konwencją lub przystępującego do niej po złożeniu trzydziestego piątego dokumentu ratyfikacyjnego lub przystąpienia, konwencja wejdzie w życie trzydziestego dnia po złożeniu przez to państwo swego dokumentu ratyfikacyjnego lub przystąpienia.

Artykuł 85 - Teksty autentyczne

Oryginał niniejszej konwencji, której teksty: angielski, chiński, francuski, hiszpański i rosyjski są jednakowo autentyczne, będzie złożony u Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych. Na dowód powyższego niżej podpisani pełnomocnicy, należycie upoważnieni przez swoje rządy, podpisali niniejszą konwencję.

Sporządzono w Wiedniu dnia dwudziestego trzeciego maja tysiąc dziewięćset sześćdziesiątego dziewiątego roku.